

Rapport 2015

Undersökning -chefer för ambulansstationer

Riksförbundet HjärtLung

2015-02-12

Bakgrund och syfte

- ▶ Riksförbundet HjärtLung vill göra allmänheten uppmärksam på hur ambulansvården fungerar i Sverige. Inom ramen för detta arbete har Demoskop fått i uppdrag att genomföra en undersökning riktad till Sveriges ambulansstationer. Undersökningen är en uppföljning till studier som gjordes 2012, 2013 och 2014.
- ▶ Syftet med denna undersökning är att **kartlägga stationschefers attityder, kunskaper och agerande** i frågor som rör stationens möjlighet att leva upp till omvärldens krav, mål för Prio 1-larm, måluppfyllelse, målets beslutsfattare, frekvens av personalens kunskapsprov, utrustning i akutambulanserna och framtida utmaningar.

Genomförande

- ▶ Undersökningens målgrupp var alla Sveriges chefer för ambulansstationer, en chef kan ansvara för mer än en station. Ambulanscheferna söktes via respektive landstingsväxel och station.
- ▶ Totalt genomfördes 109 telefonintervjuer i målgruppen under perioden 13 – 30 januari 2015. Totalt representerar de 306 stationer.
- ▶ Svarsfrekvensen var 79%.
- ▶ För urvalet svarade en kombination av Par, Demoskop och Bra Röster.
- ▶ Frågeformuläret utformades i samarbete mellan Demoskop och Riksförbundet HjärtLung.
- ▶ Ansvarig för undersökningen inom Riksförbundet HjärtLung var Pär Hommerberg och Peter Edfelt.
- ▶ Demoskops projektansvarige var Per Hörnsten.

Antal svar och svarsfrekvens per län

Län	Antal 2015	Antal 2014	Antal 2013	Antal 2012	Andel svar	Antal stationer
Dalarna	4	7	4	6	67%	8
Gotland	1	2	2	2	100%	3
Gävleborg	5	6	6	6	71%	9
Halland	4	3	7	5	75%	4
Jämtland	4	4	2	4	50%	11
Jönköping	2	2	5	1	67%	12
Kalmar	4	5	4	2	67%	13
Kronoberg	3	1	2	1	100%	15
Norrbottn	11	12	15	12	92%	26
Skåne	11	9	8	3	86%	33
Blekinge	2	2	2	2	100%	5
Stockholm	15	18	12	7	76%	24
Södermanland	1	3	2	4	33%	8
Uppsala	3	2	2	3	100%	10
Värmland	5	7	6	6	63%	7
Västerbotten	3	4	4	4	60%	11
Västernorrland	8	6	6	3	100%	10
Västmanland	5	3	2	1	83%	18
Västra Götaland	12	14	14	10	71%	54
Örebro	2	3	2	-	100%	5
Östergötland	4	3	4	4	80%	20
Totalt	109	120	111	86	79%	306

Resultat

Sammanfattning

- ▶ **8 av 10 tycker att stationerna lever upp till omvärldens krav och förväntningar**
 - ▶ 83% anser att det är i stor eller mycket stor utsträckning möjligt att leva upp till omvärldens krav och förväntningar utifrån de resurser som finns till förfogande.
 - ▶ Andelen är något lägre i storstadslänen (79%) än i övriga län (85%).
 - ▶ Västmanlands län, Värmlands län och Stockholms län har högst andelar som tycker att man lever upp till omvärldens krav och förväntningar i mycket stor utsträckning.
 - ▶ Främsta anledningar att *inte* uppfylla förväntningar är begränsade resurser i kombination, fler uppdrag och långa avstånd på glesbygden.
- ▶ **Lite svårare att leva upp till allmänhetens förväntningar**
 - ▶ 74% tycker att man i stor eller mycket stor utsträckning lever upp till allmänhetens förväntningar på att ambulansen når patienten i rimlig tid.
 - ▶ I Stockholm har man svårare att leva upp till allmänhetens förväntningar.

Sammanfattning

▶ **Mål för Prio-1 larm varierar mer och mer**

- ▶ Målen för hur stor andel av befolkningen som ska nås inom 20 min vid Prio 1-larm varierar mellan 65% och 100%.
- ▶ 4 av 10 har ett mål att nå 85%-100% av befolkningen inom 20 min, vilket är i linje med föregående år. I Götaland och Storstadslänen är det 6 av 10.
- ▶ Samtidigt är det många (15%) som sätter snabbare mål än 20 minuter med mål som varierar mellan 70%-90% inom 10-15 minuter. Framförallt är detta vanligt i Götaland där 24% satt snabbare mål än 20 minuter.
- ▶ Andelen som frångått mål för Prio-larm och uppger att de har kvittenstid som mål har minskat från 10% till 5%. Att man använder kvittenstid beror i huvudsak på krav från beställaren.

▶ **4 av 10 lever inte upp till sina uppsatta mål för Prio 1-larm**

- ▶ 5 av 10 anser att stationerna kan leva upp till sina mål för Prio1 larm. En andel som har minskat senaste året (från 6 av 10 år 2014), vilket kan ha att göra med att man ökat sina krav. Förra årets undersökning visade också att många då hade ökat sina krav vilket verkar nu ha slagit igenom. Då uppgav 2 av 10 att de ökat sina krav. I år säger 1 av 10 att de gjort det senaste året. Höjda mål ser vi i år framförallt i Skåne och Västra Götaland
- ▶ 4 av 10 lever inte upp till de uppsatta målen. De främsta orsakerna till att man inte lyckas nå sina mål uppges vara för långa avstånd och för lite resurser.

Sammanfattning

▶ **Få bestämmer målen själva**

- ▶ Det är i huvudsak landstinget eller regionen som sätter vilka mål som ska gälla. Knappt 10% har själva bestämt i den egna ledningsgruppen och några få har fått målen från SOS Alarm.

▶ **Vissa skillnader i medicinteknisk utrustning**

- ▶ I stort sett alla ambulanser (96%) har utrustning som krävs för hjärtinfarkt och andelen har gradvis ökat sedan 2012 (85%). I Götaland är det dock "bara" 90% av ambulanserna som är utrustade med sådan utrustning.
- ▶ Alla bilar är utrustade med defibrillator och i princip alla har EKG, däremot uppger bara 3 av 10 att samtliga bilar är utrustade med ventilator. En andel som dessutom är lägre än tidigare år (4 av 10). Bara ytterligare 8% uppger att de har ventilator men bara vi vissa bilar.
- ▶ Endast 8% uppger att de i alla bilar har möjligheter till blodprov som mäter troponin.

▶ **2 av 3 anser att de har den extrautrustning som krävs för att ge bästa möjliga vård**

- ▶ Något färre än föregående år, drygt hälften anser sig helt och hållet ha den utrustning som krävs för att garantera bra vård och andelen är lägre.
- ▶ Drygt 9 av 10 anser att de åtminstone nästan har den utrustning som krävs.
- ▶ Svaren varierar från län till län, sämst i Stockholm och Gävleborg och bäst i Skåne och Västmanland.

Sammanfattning

- ▶ **EKG diagnos ställs i hög grad när den bör**

- ▶ 3 av 4 anser, liksom förra året, i mycket hög utsträckning att EKG tas när den bör. Det varierar dock över landet. I Gävleborg säger bara 20% att det görs i mycket hög utsträckning och i Norrbotten och Västernorrland är det drygt 6 av 10.

- ▶ **Allt fler gör tätare kunskapsprov bland ambulanspersonalen**

- ▶ För ett år sedan uppgav 13% att de åtminstone en gång i halvåret genomför regelbundna kunskapsprov med ambulanspersonalen. Idag är den andelen 33%.

- ▶ **Kompetensförsörjning och det ökade antalet larm är de största utmaningarna**

- ▶ Att kunna hålla jämn nivå med ökade kompetenskrav och locka personer med rätt kompetens till yrket uppger många är stora utmaningar för framtidens vård.
- ▶ Många nämner det ökade antalet larm som en stor utmaning då många av larmen inte är i behov av akutvård.
- ▶ En annan utmaning är och få en mer välfungerande vårdkedja; öka samverkan, öka antalet patienter till *rätt* vårdnivå och att få större inflytande att bedöma och ge vård i hemmet.

Slutsatser

1. Överlag fungerar ambulansvården bra

- ▶ Många uppger att de känner att de kan leva upp till omvärldens krav och förväntningar, men allmänhetens förväntningar upplevs ibland vara för höga.

2. Målen för Prio 1-larm varierar och försvårar jämförelser

- ▶ Olika stationer har olika mål och det finns en tendens att frångå 20 minuters målet. Frågan är vad målen har för konkret funktion och i vilken utsträckning det ger svar på hur ambulansvården fungerar? Är de mer anpassade efter stationens förutsättningar?

3. Avstånd och resurser i förhållande till ökat antal transporter hinder för måluppfyllelse

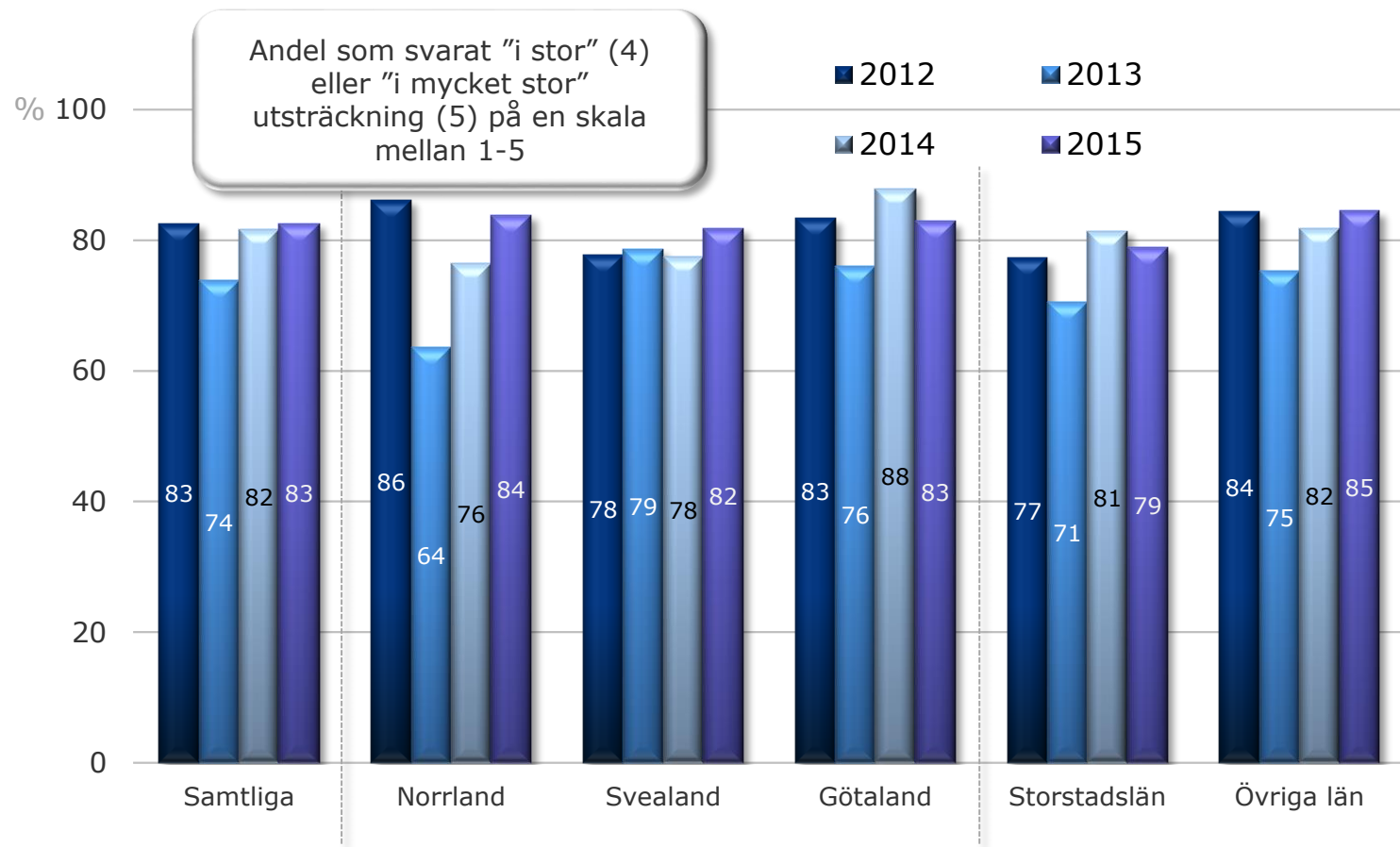
- ▶ Generella problemet är att ha tillräckligt med resurser att för att hinna med ett ökat tryck av transporter och uttryckningar och på glesbygden kunna hantera de långa avstånden.

4. Kompetensförsörjning, samverkan och resurser för en ökad tillgänglighet är stora utmaningar för framtiden

- ▶ Hur vårdkedjan ska utvecklas för att kunna prioritera och erbjuda patienterna rätt vård är en stor utmaning för framtidens ambulanssjukvård. Alternativa transportlösningar måste finnas tillgängliga för dem som inte behöver akutvård.

Omvärldens krav och förväntningar

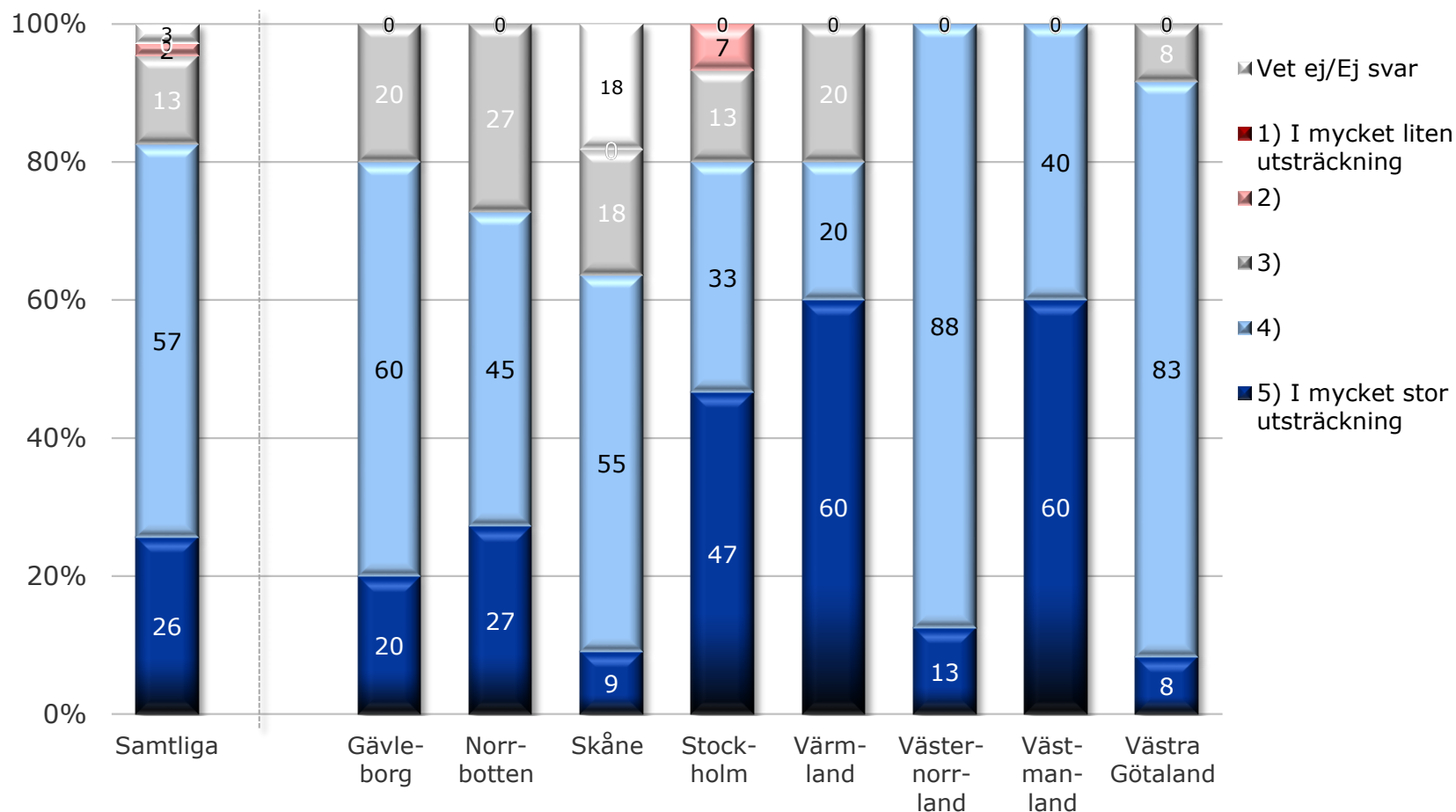
I vilken utsträckning upplever du att stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde har möjlighet att leva upp till omvärldens krav utifrån de resurser som finns till förfogande?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2012; 111 intervjuer 2013; 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

Omvärldens krav och förväntningar

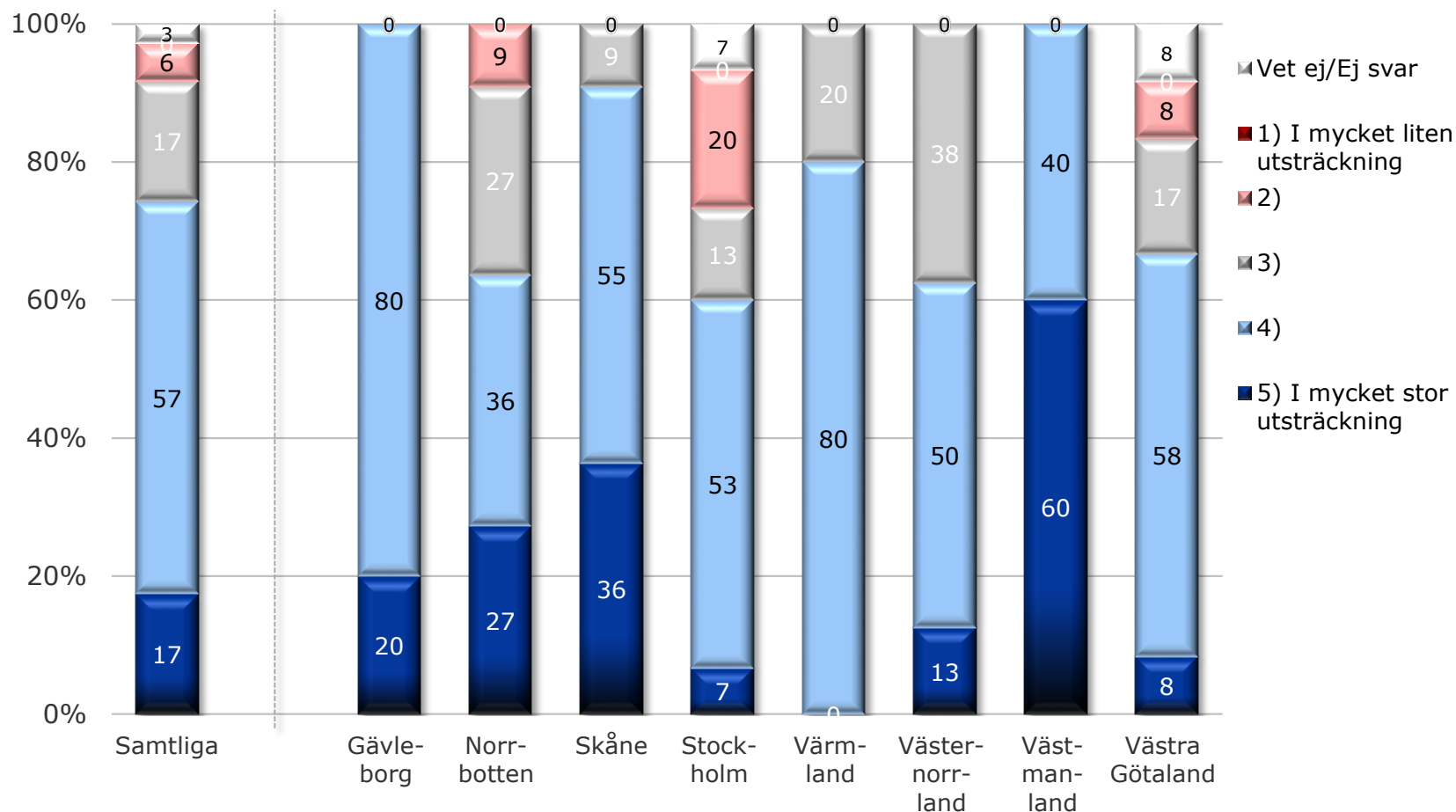
I vilken utsträckning upplever du att stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde har möjlighet att leva upp till omvärldens krav utifrån de resurser som finns till förfogande?

Bas: Samtliga, 109 intervjuer 2015
mars 2015

Allmänhetens förväntningar

I vilken grad upplever du att stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde har möjlighet att leva upp till allmänhetens förväntningar på att ambulansen når patienten i rimlig tid?

Bas: Samtliga, 109 intervjuer 2015
mars 2015

Begränsade resurser och geografin gör att man inte lyckas uppfylla omvärldens förväntningarna

De tre vanligaste orsakerna

1. För långa avstånd
2. För lite resurser
3. Ökat antal larm

" Kravet från omvärlden är väldigt högt "

" Därför att antalet uppdrag har ökat markant från hösten och framåt. Uppdragen har ökat mellan 15-20 %. Jag tycker att Ambulansdirigeringen inte sker tillräckligt bra idag. "

" För små resurser samtidigt som antalet larm ökat. Vi har samma resurser som vi hade för 15 år sedan. "

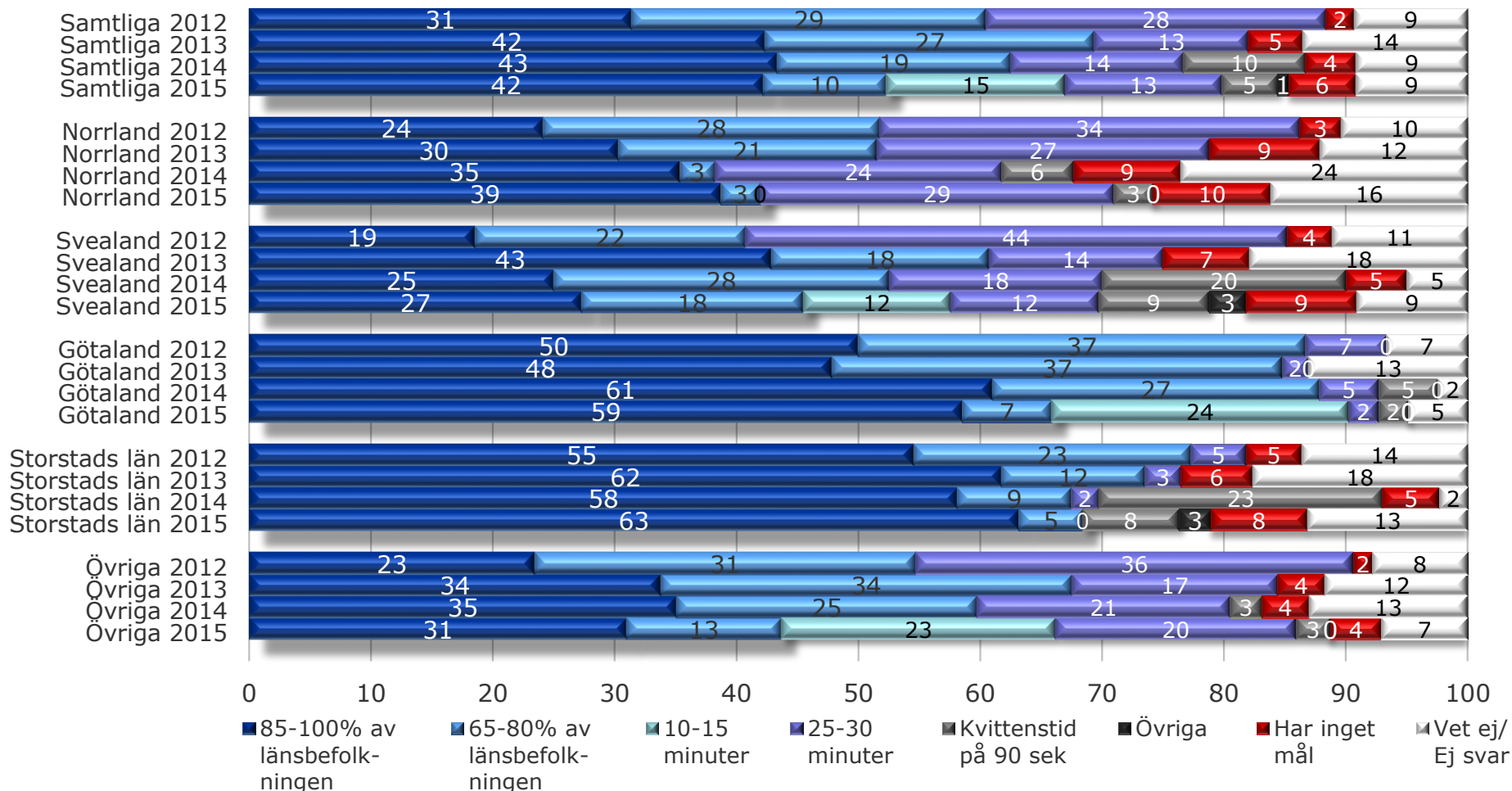
" Många upplever att det finns fler ambulanser än vad det egentligen gör. "

" Det geografiska avståndet här i glesbygden. "

Målen för Prio 1 larm

Ökad användning av kvittenstid
90 sek istället för uppsatta mål
samt andra tidsmål – försvårar
översikt bilden

Hur stor andel av länsbefolkningen har ni som mål att nå **inom 20 minuter** vid Prio1-larm (från det att SOS Alarm mottar samtalet till dess att ambulans når patient) under förutsättning att det finns en tillgänglig akutbil?

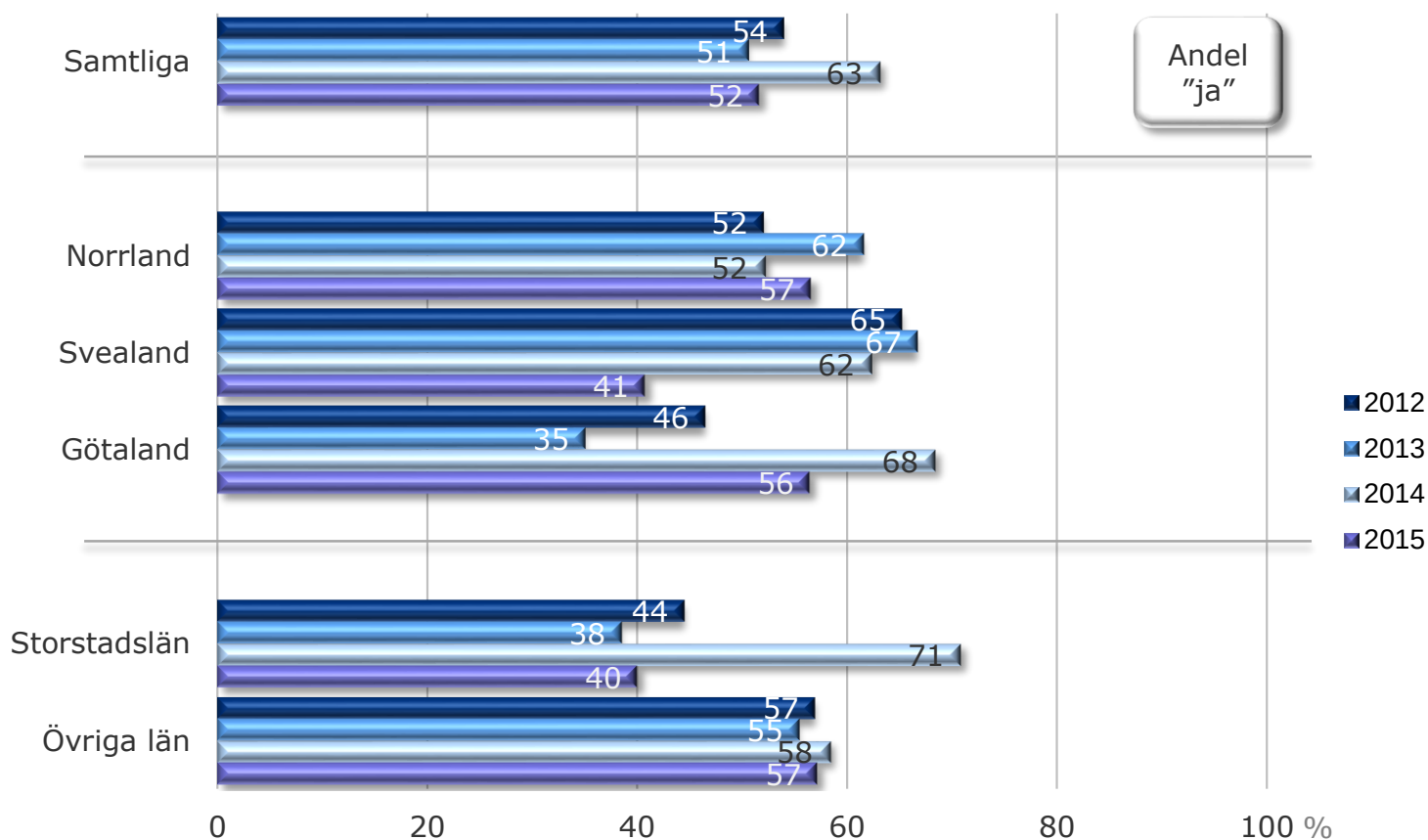

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2012 ;111 intervjuer 2012; 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015

mars 2015

Måluppfyllelse

Lever stationen/stationerna inom ditt ansvarsområde upp till målet för Prio1 larm?

Bas: Angett mål, 76 intervjuer 2012; 91 intervjuer 2013; 108 intervjuer 2014; 103 intervjuer 2015
mars 2015

Geografin och för lite resurser gör att man inte lyckas uppfylla målen

De tre vanligaste orsakerna

1. För långa avstånd
2. För lite resurser
3. För hög belastning

För få resurser och se till att vi kör rätt patienter.

" Ligger runt 83% idag. Resurserna finns inte idag. För att kunna klara av målet skulle vi behöva många fler fordon."

" Har en ambulans och kommer fler larm in samtidigt hinner vi inte."

" Det har inte så mycket med oss att göra utan är en resursfråga, antal ambulanser är för få. Styrningen är felaktig inom SLL. Det finns inget beredskaps tänkande."

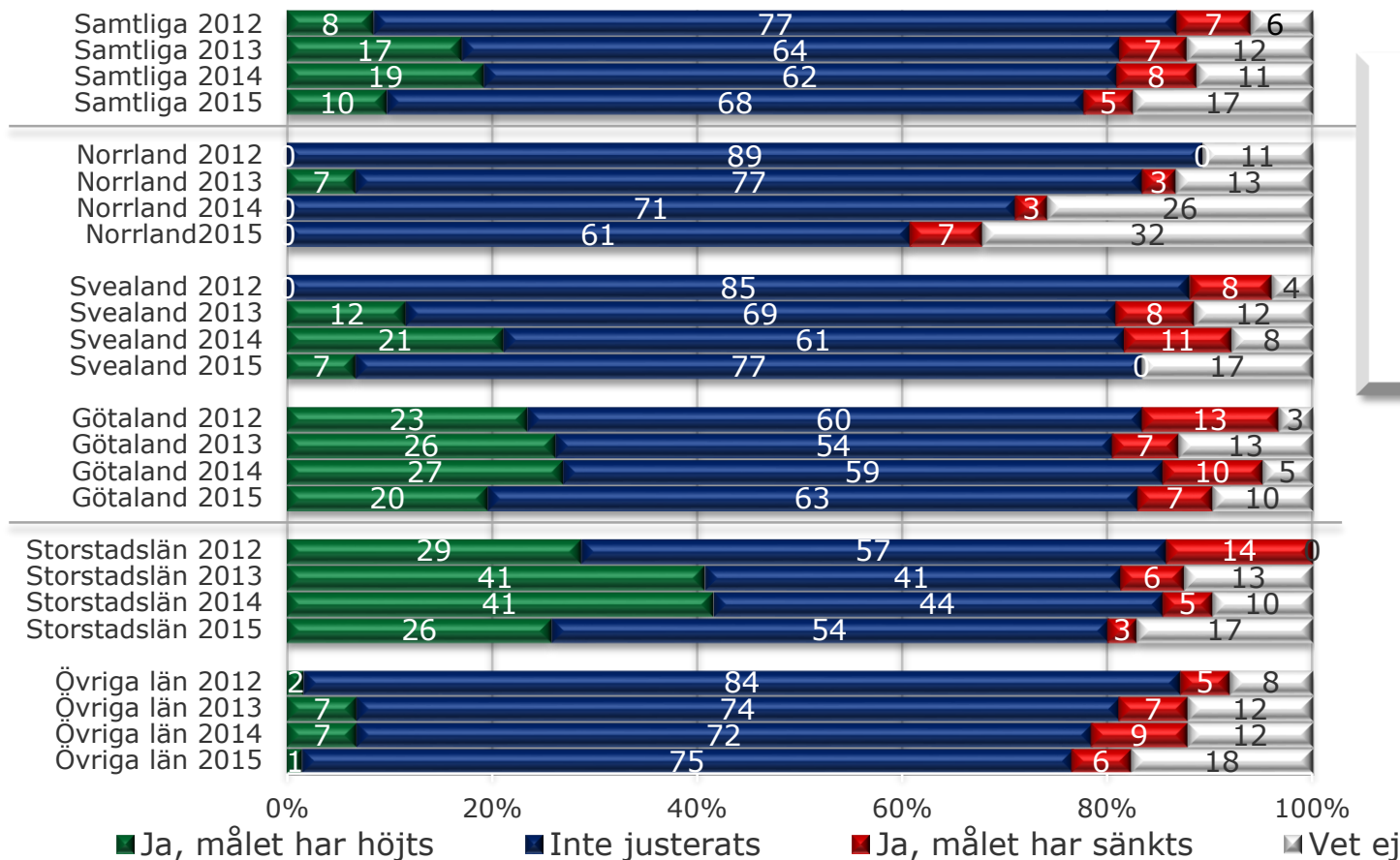
" Beror inte på stationen utan är SOS alarm som skickar ut bilarna i längre avstånd än det möjliggörs."

" Det är för stora avstånd - utkanterna i mitt område är 7 mil bort. Vi kan bara nå upp till 50 %."

" Inte idag eftersom belastningen är för stor. Vi tror att vi kan nå upp till målet när vi får ta över ambulansdirigeringen själv senare under våren"

Justering av målen

Har målet för Prio1 larm någon gång under de senaste åren justerats?

Målen har höjts:
nå större andel av
befolkningen alt.
kortare tid

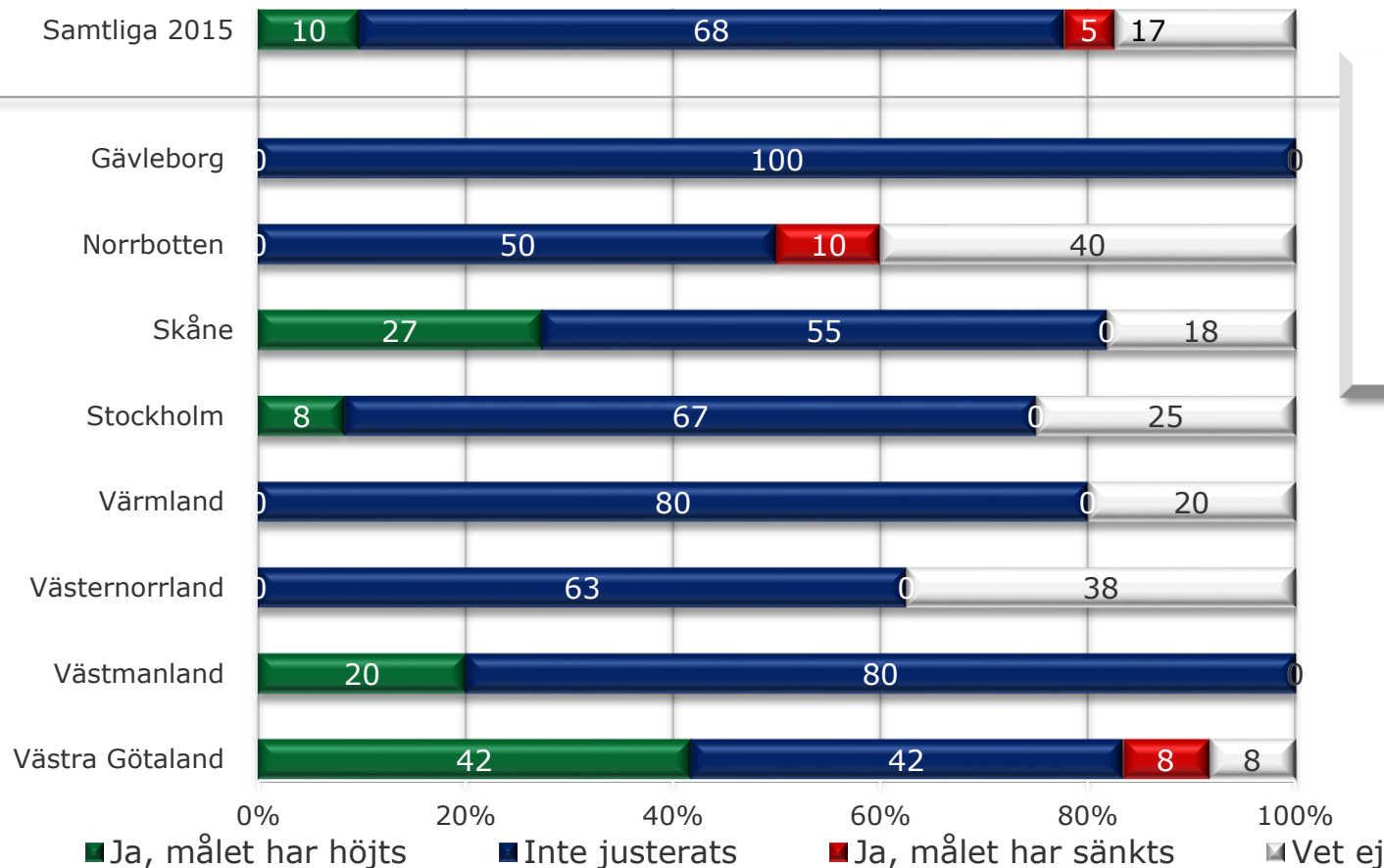
Målen har sänkts:
Lägre andel av
befolkningen, alt.
längre tid

Bas: Angett mål (inklusive vet ej), 84 intervjuer 2012; 106 intervjuer 2013; 115 intervjuer 2014; 103 intervjuer 2015

mars 2015

Justering av målen

Har målet för Prio1 larm någon gång under de senaste åren justerats?

Målen har höjts:
 nå större andel av
 befolkningen alt.
 kortare tid

Målen har sänkts:
 Lägre andel av
 befolkningen, alt.
 längre tid

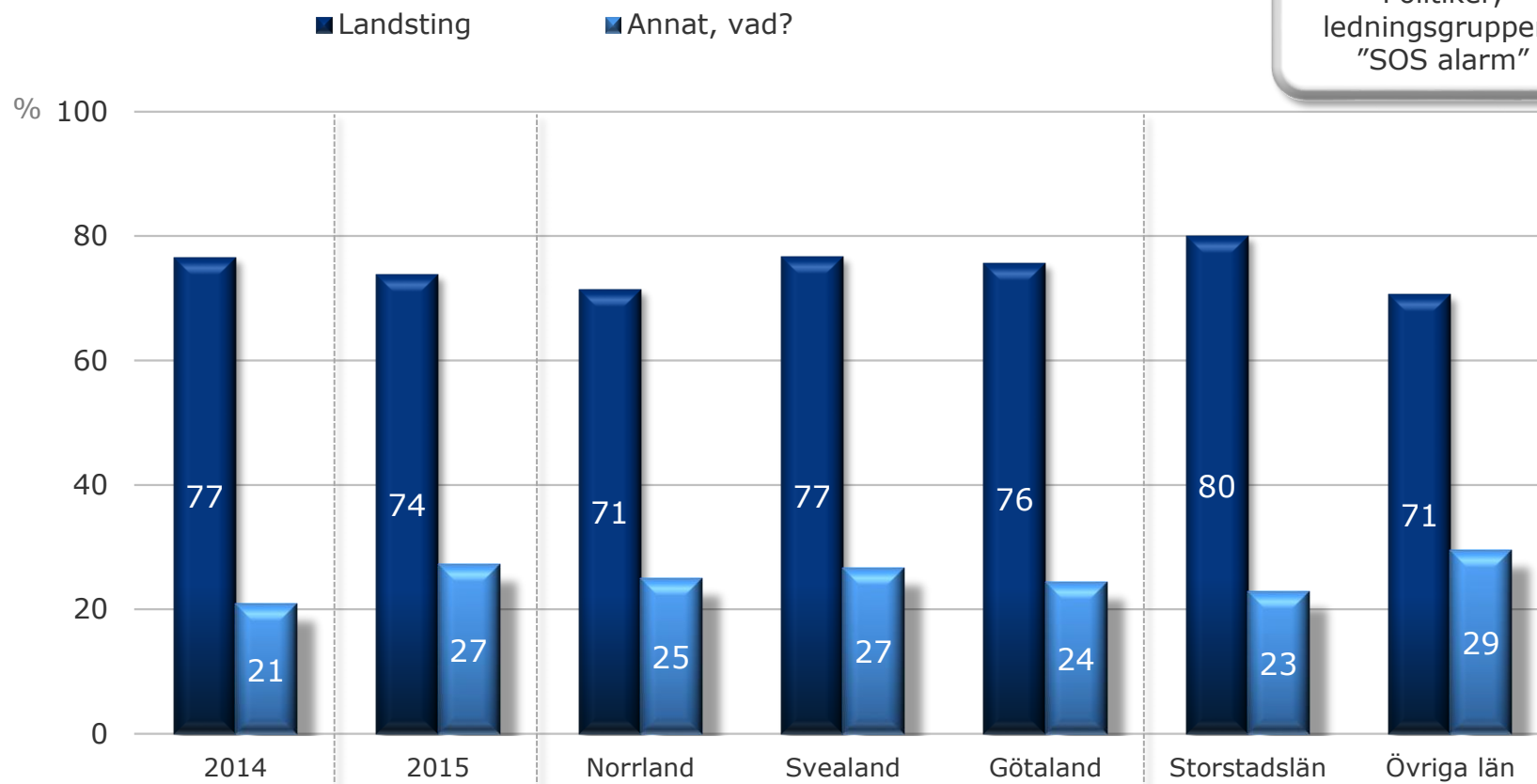
Bas: Angett mål (inklusive vet ej), 84 intervjuer 2011; 106 intervjuer 2012; 115 intervjuer 2014; 103 intervjuer 2015
 mars 2015

Få bestämmer målen själva

Vem eller vilka bestämmer målet för Prio1 larm (dvs målet om hur stor andel länsinvånarna som ska nås inom uttalad tid)?

Annat, exempel:

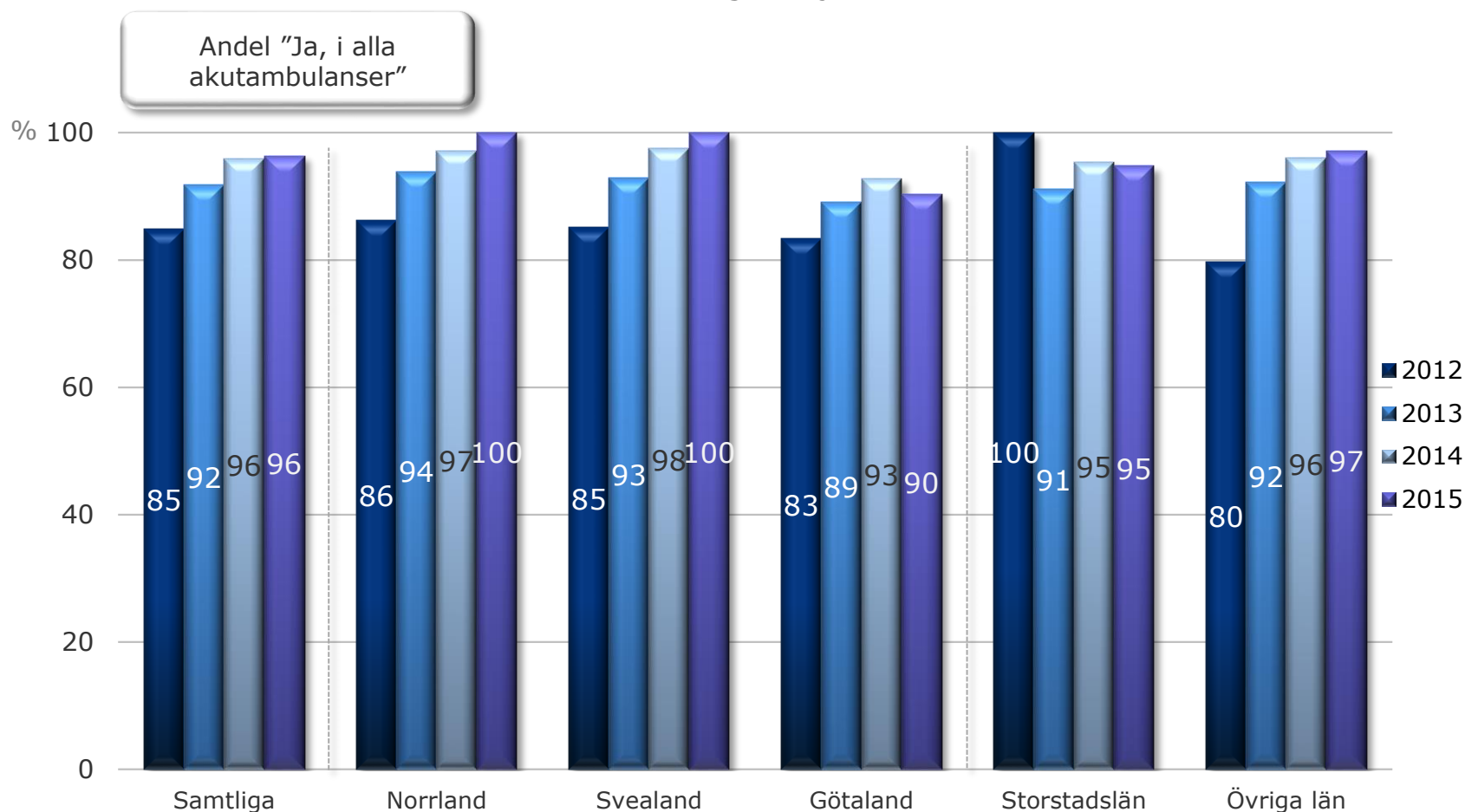
Politiker,
ledningsgruppen,
"SOS alarm"

Bas: Angett mål (inklusive vet ej), 103 intervjuer
mars 2015

Utrustning för hjärtinfarkt finns i större utsträckning

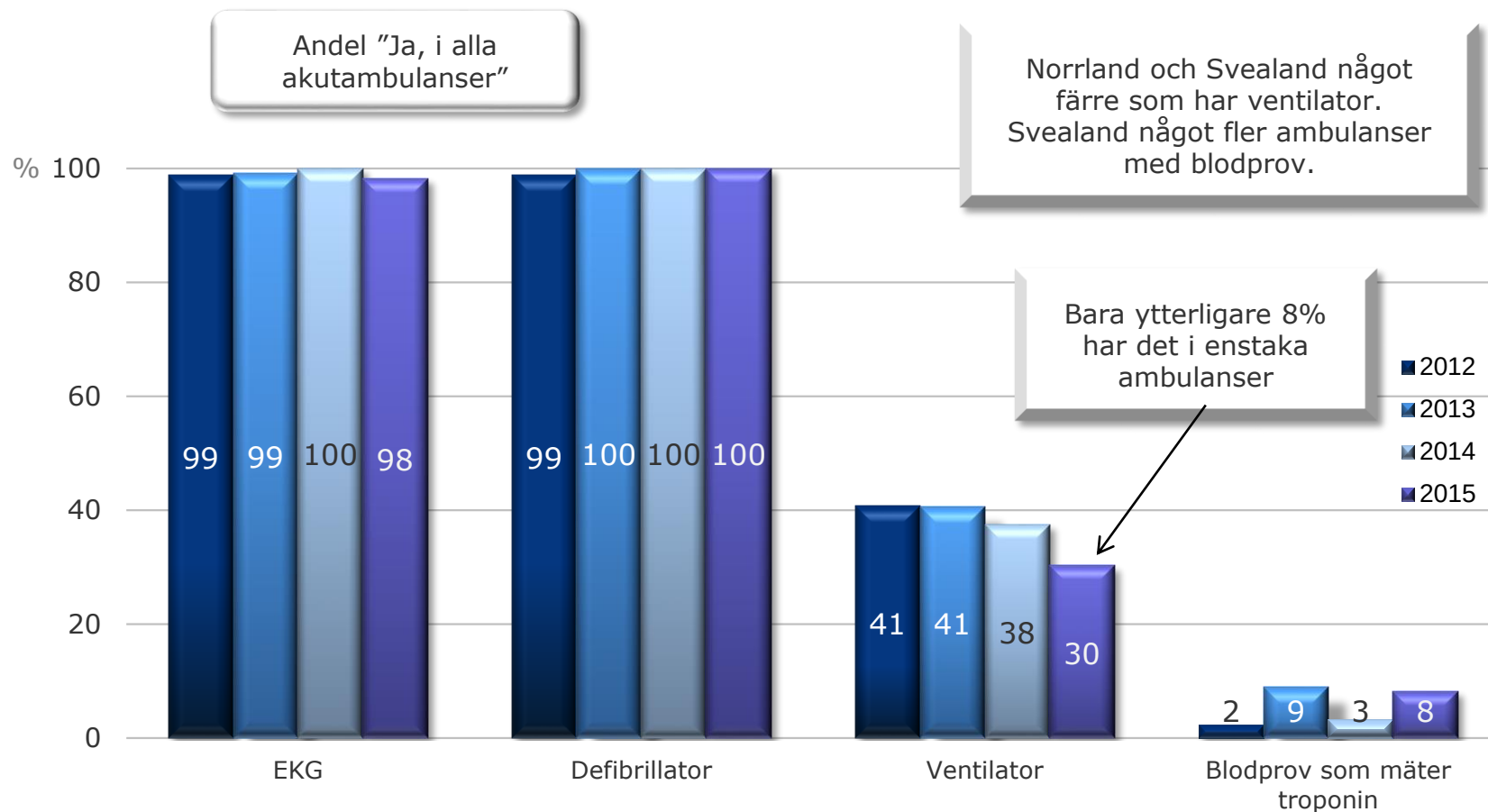
*Vilken medicinskteknisk extrautrustning finns att tillgå i akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde?
Finns utrustning för hjärtinfarkt?*

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2012; 111 intervjuer 2013; 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

Medicinskt teknisk extrautrustning

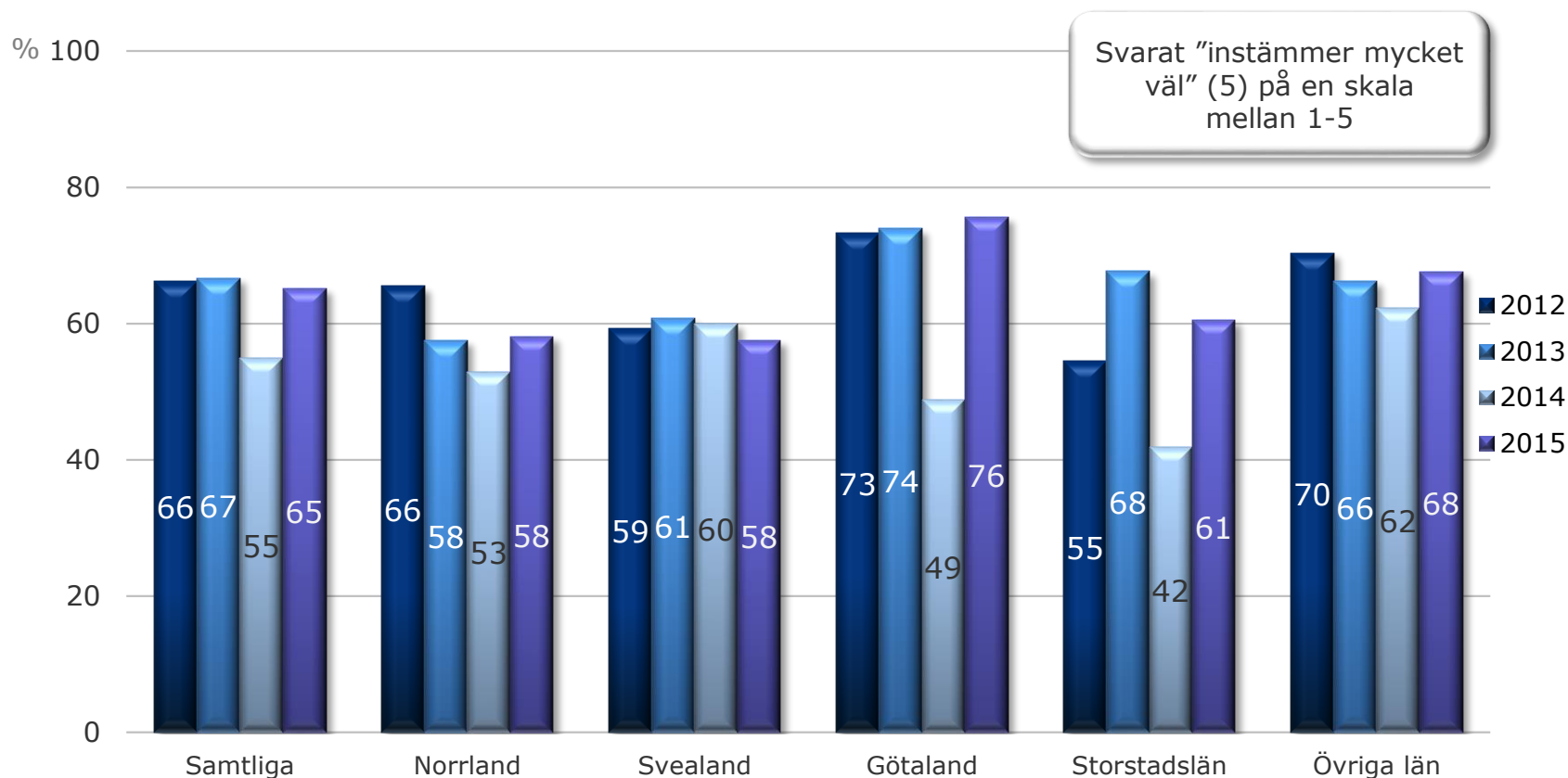
Vilken medicinskt teknisk extrautrustning finns att tillgå i akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde?
Finns... ?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2012; 111 intervjuer 2013; 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

Medicinskteknisk extrautrustning

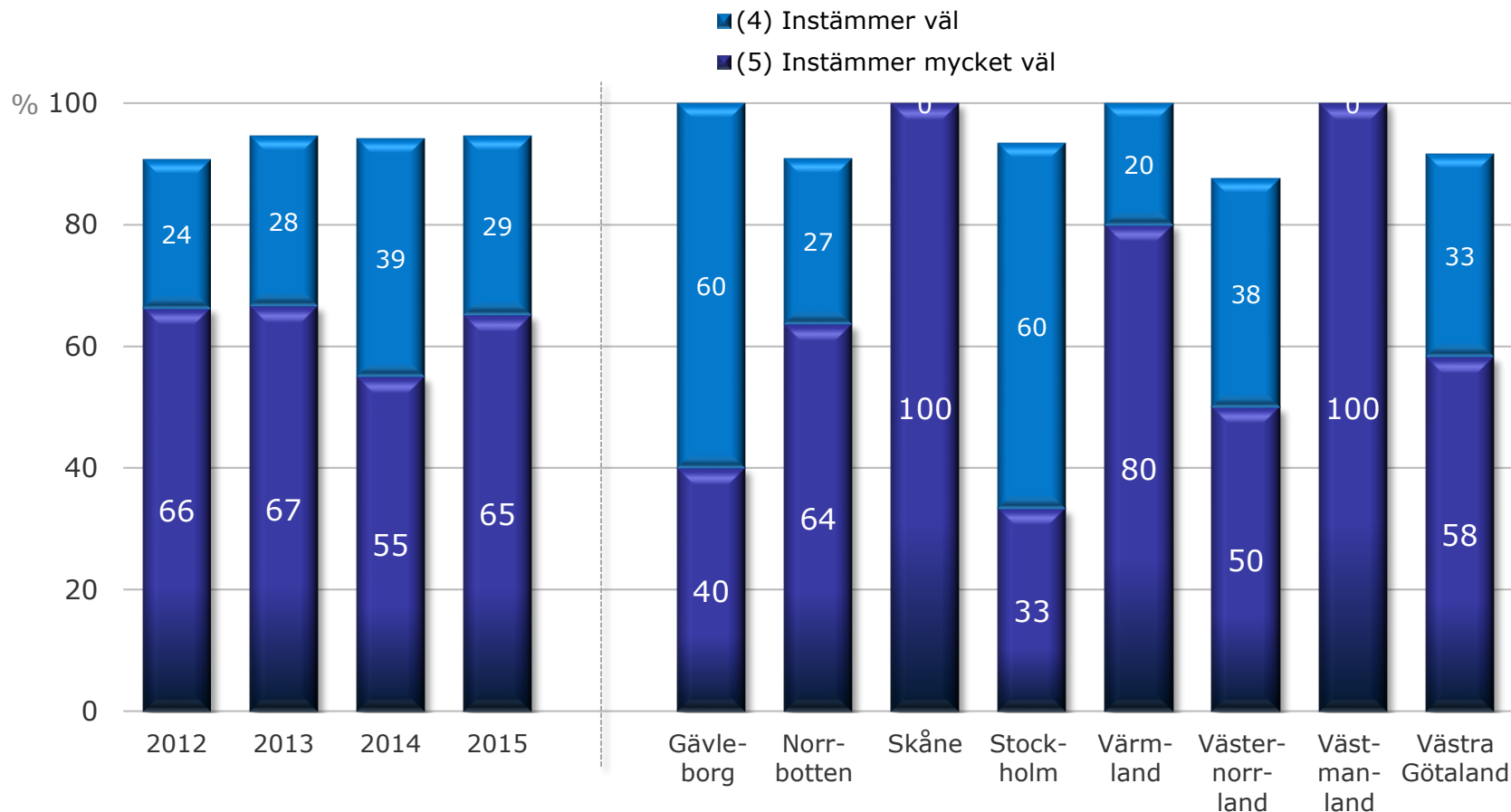
I vilken utsträckning instämmer du i att akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde har den medicinsktekniska extrautrustning som krävs för att ge bästa möjliga vård?

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2012; 111 intervjuer 2013; 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

Medicinskt teknisk extrautrustning

I vilken utsträckning instämmer du i att akutambulansbilarna inom ditt ansvarsområde har den medicinskt tekniska extrautrustning som krävs för att ge bästa möjliga vård?

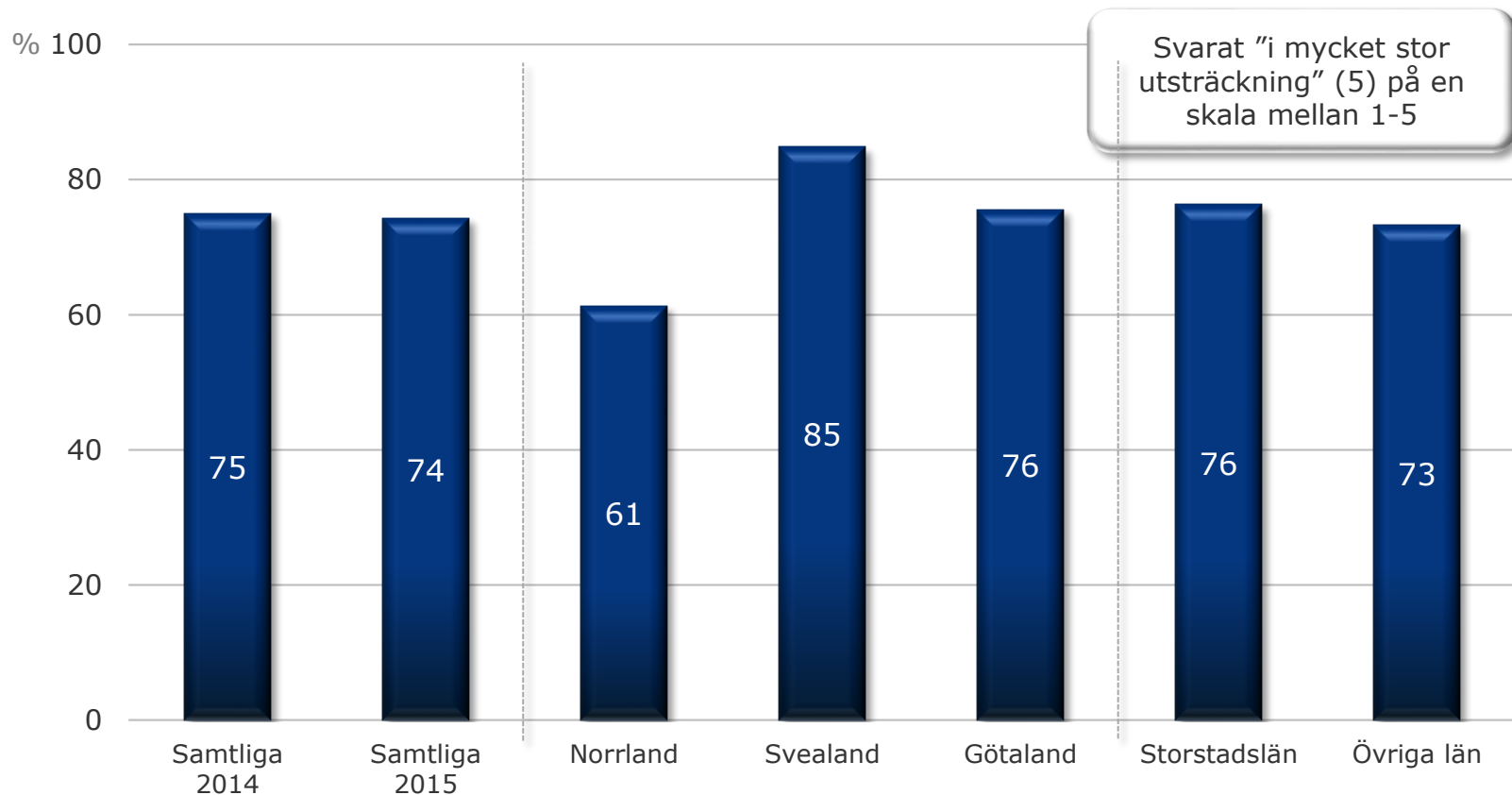

Bas: Samtliga, 86 intervjuer 2012; 111 intervjuer 2013; 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015

mars 2015

3 av 4 anser att EKG diagnos ställs när den bör i mycket stor utsträckning

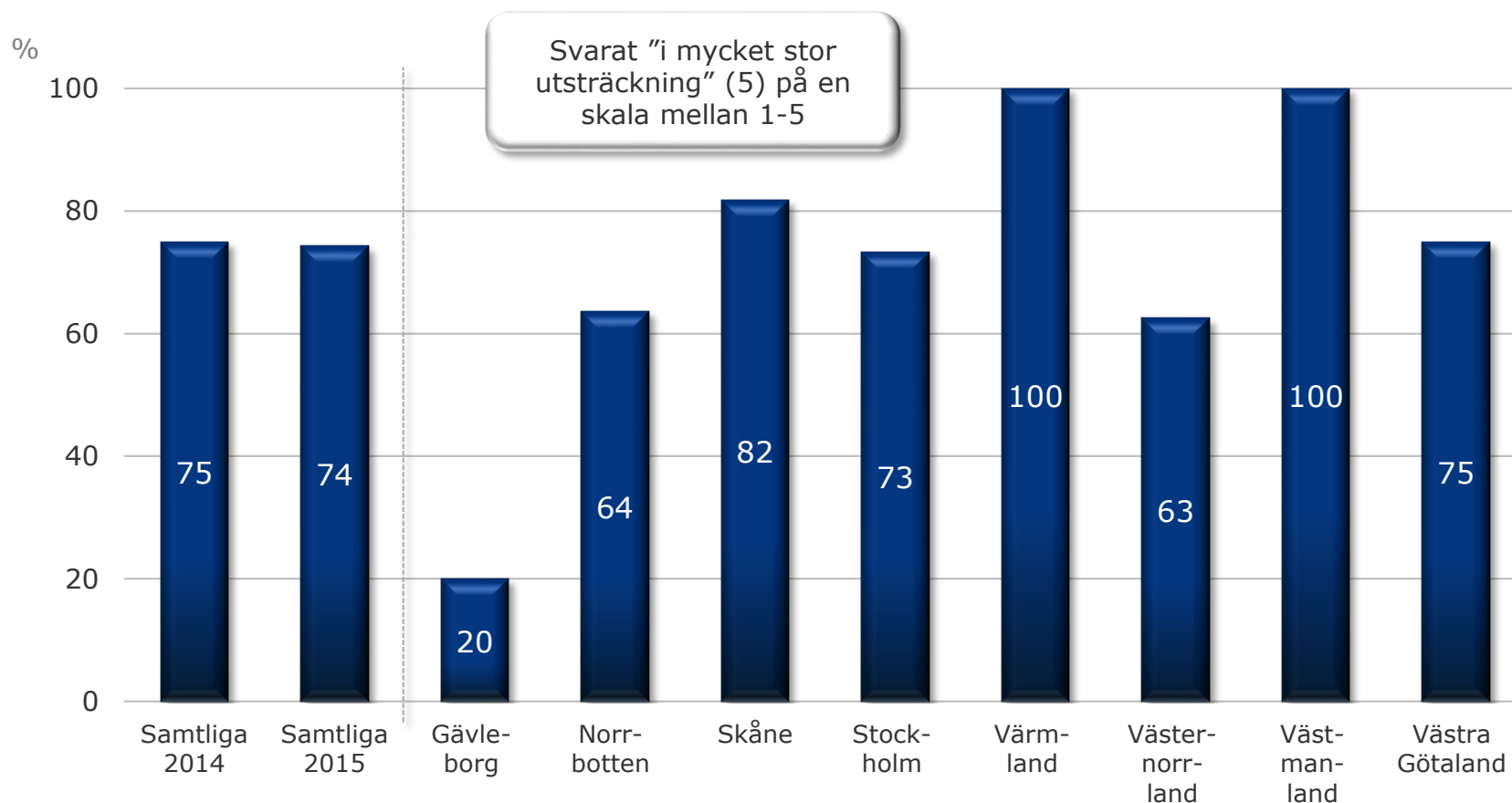
I vilken utsträckning instämmer du i att EKG diagnos ställs när den bör? Svara på en skala 1-5, där 1 betyder i mycket liten utsträckning

Bas: Samtliga, 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

EKG diagnoser

*I vilken utsträckning instämmer du i att EKG diagnos ställs när den bör?
Skala 1-5, där 1 betyder i mycket liten utsträckning*

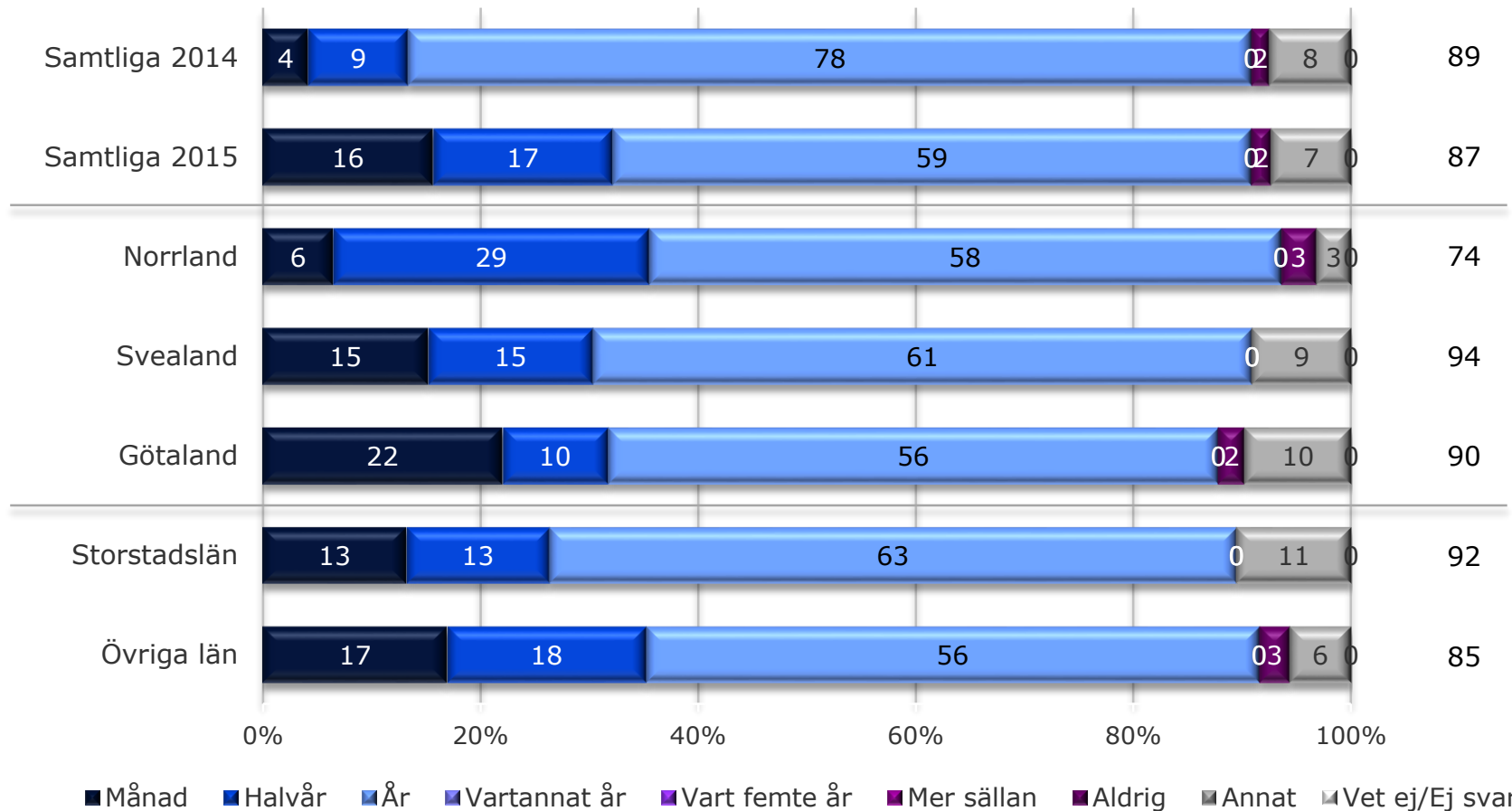

Bas: Samtliga, 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

En klar majoritet genomför kunskapsprov minst årligen

Hur ofta genomförs regelbundna kunskapsprov av ambulanspersonalens (dvs för ambulans-sjuksköterskor inom ditt ansvarsområde) kompetens? Ungefär minst en gång varje...?

Anser att det görs tillräckligt ofta (%)

Bas: Samtliga, 120 intervjuer 2014; 109 intervjuer 2015
mars 2015

Utmaningar för den framtida vården

De tre vanligaste orsakerna

1. Kompetensförsörjning
2. Ökat antal larm
3. Samverkan inom vården

**Få rätt patient till
rätt vårdnivå.**

" Generation som har minskad egenvård, fel ambulans-transporter. Ökad äldre befolkning, rekryteringsproblem, större samarbete med vårdcentral."

" Att behålla kompetensen och personal med den kompetens som behövs."

" Att finna validerade sätt att kolla för att prioritera vilka som egentligen behöver åka ambulans. Bemanningsfrågan - det ställs högre och högre krav på personalen. Det börjar bli svårt att hitta rätt personal."

" Antal larm som ökar. Resurserna räcker inte till."

" Det som är den största utmaningen är att man har rätt vårdnivå. Dvs kunden får tillgång till ambulans när behandling krävs under transport. I övrigt kan man kanske åka sjuktaxi"

" Jobba mer med palliativ sjukvård, vård i hemmet och diagnostisering med troponin. Enklare blodprover för att kunna få säkrare provsvar och bedömning för att kunna lämna kvar patienter hemma."